

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของโครงการ

“ภาพยนตร์” เป็นศิลปะเพื่อความบันเทิงชนิดหนึ่ง ที่เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายของทุกชาติทุกภาษา อันเป็นสิ่ง que แสดงออกถึงวัฒนธรรมของชนชาตินั้น ๆ และยังเป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อส่วนรวมโดยทั่วไป เนื่องจากภาพยนตร์มีเนื้อหาที่ครอบคลุมเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแต่ละยุคสมัยทั้งสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม จนได้รับการพิจารณาว่าเป็นสื่อที่สามารถกำหนดทิศทางของสังคมโลกได้ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาและสร้างความมั่นคงของประเทศเป็นอย่างมาก (รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม, 2542) ทั้งยังเป็นธุรกิจอุตสาหกรรมที่สำคัญประเภทหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดการสร้างงาน เกิดการกระจายรายได้ ทำให้มีเงินหมุนเวียนอยู่ในตลาดภายในประเทศเป็นจำนวนมาก

ปัจจุบันผู้สร้างภาพยนตร์ไทยได้พยายามพัฒนารูปแบบ เนื้อหา เทคนิคการถ่ายทำ ต่าง ๆ ให้ดีขึ้น ประกอบกับเริ่มมีการลงทุนจากเอกชนทางด้านขั้นตอนการผลิต ที่ทันสมัยจนกลายเป็นที่ยอมรับ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และได้รับการติดต่อขอซื้อลิขสิทธิ์ไปฉายต่างประเทศหลายเรื่องสามารถทำรายได้เข้าสู่ประเทศในมูลค่าสูงมาก โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2545 ที่ผ่านมารัฐกิจภาพยนตร์ทำรายได้เข้าสู่ประเทศถึง 2,000 ล้านบาท ซึ่งนับว่าสูงมากเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2544 ที่มีรายได้ประมาณ 500 ล้านบาท (ข่าว SMEs, 2546) ประกอบกับผู้ผลิตภาพยนตร์จาก Hollywood กำลังมองหาฐานการผลิตภาพยนตร์แห่งใหม่ที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่ารวมถึงสถานที่ถ่ายทำใหม่ ๆ ซึ่งประเทศไทยก็จัดเป็นประเทศในลำดับต้น ๆ ที่จะได้รับเลือก นับว่าเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้ได้อย่างมากซึ่งจะนำไปสู่อัตราการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ปัญหาที่สำคัญของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในตอนนี้ก็คือ การขาดความเข้าใจของภาครัฐที่เห็นว่าอุตสาหกรรมทางด้านนี้เป็นเพียงธุรกิจบันเทิง ซึ่งมักจะให้ความสำคัญรองจากอุตสาหกรรมในด้านอื่น ๆ เป็นผลให้การดำเนินการในเรื่องเกี่ยวกับภาพยนตร์ในทุก ๆ ด้านค่อนข้างล่าช้า แม้ว่าจะมีการรวมตัวกันของกลุ่มเอกชนก่อตั้งเป็นสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ เพื่อเป็นตัวแทนของผู้ประกอบการอาชีพทางด้านภาพยนตร์แล้วก็ตาม สุดท้ายแล้วก็ยังคงต้องการการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างเป็นทางการมากขึ้น เพื่อผลักดันให้อุตสาหกรรมภาพยนตร์เป็นที่ยอมรับในวงกว้างมากขึ้น ก่อให้เกิดการประชุมหารือเพื่อหาแนวทางในการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในประเทศไทยทั้งในส่วนของภาพยนตร์ไทยและกองถ่ายต่างประเทศ โดยศึกษาสภาพโครงสร้างในประเทศไทยและเปรียบเทียบแนวทางของต่างประเทศ ซึ่งแนวทางที่ควรจะเร่งผลักดันคือ ภาครัฐควรจะทำให้ความสำคัญและเข้ามามีบทบาทให้มากยิ่งขึ้นในเรื่องต่อไปนี้

1. ผลักดันนโยบายส่งเสริมการส่งออกภาพยนตร์โดยการจัดหาตลาดหรือห้องแสดงสินค้า ภาพยนตร์พร้อมทั้งพื้นที่สำนักงานบริษัทที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจภาพยนตร์เอกชนสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้เกิดการจัดเทศกาลหนังนานาชาติเป็นประจำทุกปีเพื่อเป็นการสร้างตลาดและประชาสัมพันธ์ประเทศไปด้วยอีกทางหนึ่ง

2. ให้การสนับสนุนในการศึกษา ค้นคว้า เก็บรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ทั้งในส่วนของ फिल्मและเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ของทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่ค่อนข้างสมบูรณ์ และมีคุณภาพ ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาบุคลากรทางด้านภาพยนตร์ต่อไป
3. จัดตั้งศูนย์ให้บริการการถ่ายทำภาพยนตร์ซึ่งอำนวยความสะดวกในการขออนุญาตจากหน่วยงานราชการทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทำภาพยนตร์ แบบบริการจุดเดียว (One-Stop service)

จากแนวทางดังกล่าวก่อให้เกิดการประชุมเพื่อวางแผนปฏิบัติการส่งเสริมพัฒนาศิลปะและอุตสาหกรรมภาพยนตร์แห่งชาติ ปีพ.ศ. 2545 - 2549 โดยเสนอแนะให้จัดตั้ง " ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาศิลปะและอุตสาหกรรมภาพยนตร์แห่งชาติ " เพื่อทำหน้าที่ในการดูแลและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการภาพยนตร์ โดยเฉพาะการดำเนินงานตามแนวทางที่สรุปจากการประชุมหารือข้างต้น ในส่วนของภาครัฐโดยให้อยู่ในความดูแลของ " คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย " (กสท.) สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่เพิ่งจัดตั้งขึ้นมาใหม่ (สมาพันธ์ภาพยนตร์, 2546) ซึ่งจะต้องประสานงานร่วมกับหน่วยงานภาคเอกชนอย่างสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์ และมูลนิธิหนังไทย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะเชื่อมต่อการปฏิบัติงานของทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าด้วยกันให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อใช้เป็นสถานที่จัดงานเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติ งานภาพยนตร์แห่งชาติตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะและอุตสาหกรรมภาพยนตร์
2. เพื่อใช้เป็นสถานที่จัดแสดงสินค้าภาพยนตร์ พื้นที่สำนักงานของบริษัทสร้างภาพยนตร์เอกชนและบริษัทผู้ประสานงานถ่ายทำภาพยนตร์ อันจะเป็นการส่งเสริมการขายและเผยแพร่ข้อมูลสำหรับนักลงทุนต่างชาติได้ดียิ่งขึ้น
3. เพื่อใช้เป็นสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสาร และการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับภาพยนตร์ เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพของภาพยนตร์ไทยในด้านต่าง ๆ ให้มีทิศทางที่ดียิ่งขึ้น
4. เพื่อเป็นศูนย์ฝึกอบรม ในการปฏิบัติงานด้านภาพยนตร์ให้เกิดทักษะความชำนาญ ในการประกอบวิชาชีพต่อไป
5. เพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับอนุรักษ์ เก็บรักษาและบำรุงต้นฉบับภาพยนตร์ซึ่งถือเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมที่มีค่าของชาติให้ดำรงอยู่ต่อไป
6. เพื่ออำนวยความสะดวกทางด้านการขออนุญาตถ่ายทำในประเทศแบบ บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One – stop service) รวมถึงการให้บริการข้อมูลของสถานที่ถ่ายทำทางธรรมชาติในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในการเข้ามาลงทุนในประเทศไทย

ขอบเขตของโครงการ

ในการศึกษาการออกแบบโครงการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาศิลปะและอุตสาหกรรมภาพยนตร์แห่งชาติ มีขอบเขตของโครงการดังนี้

1. โรงภาพยนตร์แห่งชาติ ประกอบด้วย
  - 1.1 โรงภาพยนตร์ จำนวน 4 โรง
  - 1.2 พื้นที่จัดแสดงสินค้าภาพยนตร์
  - 1.3 ร้านขายอาหารและของที่ระลึก
2. หอภาพยนตร์ ประกอบด้วย
  - 2.1 หอฟิล์มภาพยนตร์
    - 2.1.1 ส่วนห้องสมุดฟิล์มภาพยนตร์
    - 2.1.2 ส่วนเก็บรักษาฟิล์มภาพยนตร์
    - 2.1.3 ห้องปฏิบัติการซ่อมสวมนรักษา
    - 2.1.4 ห้องปฏิบัติการฟิล์มและล้างฟิล์ม
  - 2.2 ห้องสมุด
  - 2.3 ห้องเอกสาร
  - 2.4 ห้องภาพ
  - 2.5 ส่วนบริการของหอภาพยนตร์
3. ภาพยนตร์ศึกษา ประกอบด้วย
  - 3.1 ส่วนถ่ายทำ
  - 3.2 ส่วนเทคนิคฟิล์มภาพยนตร์
  - 3.3 ส่วนเจ้าหน้าที่ผลิตและจัดสร้าง
  - 3.4 ส่วนวิจัยและพัฒนา
  - 3.5 ส่วนควบคุมและพิจารณา
  - 3.6 ส่วนอบรม - ฝึกสอน
  - 3.7 พิพิธภัณฑ์
4. ส่วนดำเนินการบริหาร ประกอบด้วย
  - 4.1 ส่วนบริการขออนุญาตถ่ายทำภาพยนตร์แบบบริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One – stop service)
  - 4.2 ส่วนบริหาร
  - 4.3 ส่วนธุรการ
  - 4.4 ส่วนอาคารสถานที่
  - 4.5 ส่วนรักษาความปลอดภัย
5. ฝ่ายบริการ เทคนิคและซ่อมบำรุง
6. ส่วนบริการสาธารณะ ที่จอดรถ

ขอบเขตของการศึกษาวิทยานิพนธ์

1. ศึกษาข้อมูลการจัดทำโครงการโดยอาศัยข้อมูลจากแผนการจัดตั้ง ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาศิลปะและอุตสาหกรรมภาพยนตร์แห่งชาติ การสำรวจ อาคารกรณีศึกษาและสถิติด้านต่าง ๆ
2. ศึกษาถึงความเหมาะสมในการเลือกที่ตั้งของโครงการ
3. การศึกษาทางด้านสถาปัตยกรรมมีขอบเขตและประเด็นการศึกษาดังนี้
  - 3.1 แนวความคิดทางสถาปัตยกรรมที่เหมาะสมกับโครงการ
  - 3.2 รูปแบบสถาปัตยกรรม เป็นการออกแบบโดยภาพรวม ทางสถาปัตยกรรม ดังนี้
    - 3.2.1 โรงมโหรีสพ (Theater) โรงภาพยนตร์ ส่วนจัดแสดงสินค้าและจัดแสดงนิทรรศการหมุนเวียนต่าง ๆ
    - 3.2.2 ส่วนหอภาพยนตร์
    - 3.2.3 ส่วนอบรมวิชาชีพด้านภาพยนตร์ตลอดจนกระบวนการผลิตภาพยนตร์เบื้องต้น
    - 3.2.4 ส่วนการบริหารโครงการและจุดบริการขออนุญาตถ่ายทำ ภาพยนตร์ในประเทศไทยแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One – stop service)
    - 3.2.5 ศึกษาถึงการประสานงานระบบและบริการซ่อมบำรุงสำหรับโครงการ
  - 3.3 ออกแบบปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยรอบอาคารที่ทำการออกแบบ

วิธีการศึกษาวิทยานิพนธ์

1. รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ แบ่งประเภทได้ดังนี้
  - 1.1 ปฐมภูมิ
    - 1.1.1 ระบบและโครงสร้างองค์กรที่ดำเนินการบริหารโครงการ
    - 1.1.2 การปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศไทย
    - 1.1.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติทั้งในประเทศและต่างประเทศ
    - 1.1.4 ขั้นตอน วิธีการจัดเก็บเอกสารและฟิล์มต้นฉบับภาพยนตร์ ตลอดจนการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของภาพยนตร์ไทยในด้านต่าง ๆ
    - 1.1.5 ศึกษากระบวนการสอนและอบรมวิชาชีพด้านภาพยนตร์ตลอดจนกระบวนการผลิตภาพยนตร์เบื้องต้น

1.2 ทฤษฎีภูมิ

1.2.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่ได้นำมารวบรวมและศึกษา

1.2.2 ศึกษาจากแนวทางและนโยบายในการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมพัฒนาศิลปะและอุตสาหกรรมภาพยนตร์แห่งชาติ

2. ขั้นตอนรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านจำนวนผู้ใช้สอย หน้าที่ และกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในโครงการ จากนั้นวิเคราะห์ความต้องการพื้นที่ใช้สอยกิจกรรมต่าง ๆ และสรุปความต้องการของโครงการโดย

2.1.1 ศึกษาเอกสารข้อมูล โครงการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมพัฒนาศิลปะและอุตสาหกรรมภาพยนตร์แห่งชาติ

2.1.2 ศึกษาข้อมูลจากกรณีศึกษา (Case study)

2.2 ศึกษางานระบบอาคารและของโครงการจากโครงการประเภทเดียวกัน หรือใกล้เคียง สภาพที่ตั้งคล้ายกัน

2.3 ศึกษากฎหมายต่าง ๆ เทศบัญญัติและกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งความต้องการต่าง ๆ ในการออกแบบ

3. สรุปข้อมูลที่วิเคราะห์เป็นโปรแกรมทางสถาปัตยกรรมเพื่อใช้ในการออกแบบต่อไป

4. ขั้นตอนการออกแบบสถาปัตยกรรม

วิธีการในขั้นตอนการศึกษาดำเนินการภาคข้อมูลนั้นได้มีการศึกษาในหัวข้อต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และได้มีการแบ่งระยะเวลาของการทำงานในระยะเวลาเดือนต่าง ๆ ในเฉพาะหัวข้อเรื่องซึ่งสามารถนำไปเขียนเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานภาคข้อมูล

ขั้นตอนรวม	ขั้นตอนย่อย	มิถุนายน				กรกฎาคม				สิงหาคม				กันยายน				ตุลาคม			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4				
ข้อมูลเบื้องต้น	ความเป็นมา, แหล่งข้อมูล																				
	วัตถุประสงค์โครงการ																				
	ขอบเขตโครงการ, เป้าหมาย																				
	วิธีดำเนินการ																				
รวบรวมข้อมูล	เก็บข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง																				
	ศึกษาระบบการบริหารในโครงการ																				
	สำรวจจุดปรกณและจุดอ่อนที่ในการปฏิบัติงานในส่วนต่าง ๆ																				
	จำนวนบุคลากร และผู้ใช้โครงการ																				
	การแบ่งส่วนให้สอดคล้องตามหน้าที่และกิจกรรมที่เกิดขึ้น																				
	เริ่มทำการวิเคราะห์ข้อมูล																				
	กฎหมาย และ เทคโนโลยี																				
สรุปข้อมูล	สรุปกิจกรรม																				
	วิเคราะห์และสรุปพื้นที่ให้ตอย																				
	กรณีศึกษา																				
	วิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ																				
	เปรียบเทียบระบบและวิเคราะห์โครงการ																				
สรุปโครงการ																					
ปรับปรุง	แก้ไขปรับปรุง																				
จัดทำ	สรุปโครงการครั้งที่ 2 และจัดทำเอกสาร																				

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการทำโครงการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาศิลปะและอุตสาหกรรมภาพยนตร์แห่งชาติ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับคือ

1. ทำให้ทราบและเข้าใจเรื่องทฤษฎีการออกแบบ โรงมโหรี (Theater) รวมถึงงานระบบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบอาคารจัดแสดงผลงานภาพยนตร์ได้อย่างเหมาะสม
2. ทำให้ทราบลักษณะการทำงานทางด้านการค้นคว้าวิจัย การเก็บรวบรวมเอกสาร การอนุรักษ์และบำรุงรักษาฟิล์มต้นฉบับภาพยนตร์ จนสามารถนำมาใช้ในการออกแบบอาคารหอภาพยนตร์ได้อย่างเหมาะสมกับการใช้งาน
3. ทำให้ทราบถึงกระบวนการผลิตภาพยนตร์ในทุกขั้นตอนอย่างละเอียด และสามารถนำไปใช้ในการออกแบบอาคารส่วนการผลิตได้อย่างเหมาะสมและใช้งานได้โดยมีประสิทธิภาพ
4. ทำให้ทราบและเข้าใจในระเบียบการขออนุญาตถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศไทยจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ จนสามารถนำมาใช้ในการออกแบบส่วนสำนักงานลักษณะ "บริการจุดเดียว" (One Stop Service) ได้อย่างเหมาะสมและสะดวกในการปฏิบัติงาน
5. ทำให้เกิดแนวทางในการสร้างและพัฒนาแนวความคิดในการออกแบบทางสถาปัตยกรรมให้สอดคล้องกับงานระบบและกฎหมายการก่อสร้างอาคารได้อย่างเหมาะสมคู่กับความสวยงามและประโยชน์ใช้สอยสูงสุด

แหล่งค้นคว้าข้อมูล

- สมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ
- คุณสุรศักดิ์ สรรพพิทักษ์เสรี เทรย์ญิกและรองเลขาธิการ สมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ
- คุณมัลลิกา เขียมละอ Arts officer British council Thailand
- หอภาพยนตร์แห่งชาติ ส่วนหอสมุดแห่งชาติ ท่าवासกรี
- หอภาพยนตร์แห่งชาติ ส่วนศาลาया จังหวัดนครปฐม
- กองประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- คุณนฤมล ล้อมทอง ผู้จัดการโรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมกรุง
- คุณนิรมิต อังสนากุล www.popcornmag.com Webmaster
- www.thainationalfilm.com
- www.popcornmag.com